

## СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВИНОРОБСТВА ТА ЕНОТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Жданова Л.<sup>1</sup>, аспірант

Чернявська Т.<sup>2</sup>, д.е.н., професор

<sup>1</sup>*Вище училище фінансів та страхування, м. Софія (Болгарія)*

<sup>2</sup>*Державній вищій професійній школі, м. Конін (Польща)*

Винний туризм або енотуризм – один з найбільш популярних тематичних напрямків туризму в виноробних країнах. Його виникнення бере свій початок у 50-х роках ХХ століття у Франції [1]. Спроби одного з великих французьких виноробів, який реалізував ідею збільшення збуту своєї продукції шляхом створення туристичного маршруту - винного шляху, що пролягає через виноградний субрегіон у Франції Кот де Бон, увінчалися успіхом. На сьогоднішній день енотуризм - вже не просто прогулянка винними шляхами, а й також екскурсії по винних погребях у товаристві сомельє, істориків-краєзнавців, уроки дегустації, участь у фестивалях та святах. Крім цього, отримують широку популярність і винно-гастрономічні тури, які об'єднують навіть не одну країну. Є надія, що привернення уваги до цього перспективного виду туризму дасть новий синергетичний ефект підтримки розвитку місцевого самоврядування та місцевих виробників винограду і вино-коньячної продукції [2].

Перша декада ХХІ століття стала періодом масового розвитку винного туризму у світі. До 2020 року оборот ринку енотуризму Франції становив понад 5,3 млрд євро на рік, Австралії - 5,9 млрд дол. в рік, число винних туристів в цих країнах оцінювалася щорічно в межах 10 млн і 5,5 млн осіб, відповідно. Профіль винного туриста має високий потенціал для розвитку туристичного бізнесу: це сучасна активна людина віком 28-55 років, добре освічена, зацікавлена у своєму розвитку та у дослідженні нових територій та смаків, вимоглива до якості сервісу, з високим рівнем доходу та високим рівнем витрат на подорожі. Насичена програма туру дають можливість отримати незабутні враження, нові знання, знайомство з природою, традиціями та історією винних регіонів світу. На ринку винного туризму пропонуються різні види туристичного продукту - популярні масові екскурсійні програми, корпоративні програми, а також тематичні винні тури для невеликих груп й індивідуалів. Особливий розвиток за останні роки отримали змішані тури, в яких винна тематика стає елементом культурно-історичної й гастрономічної спадщини регіонів [1].

На сьогоднішній день винний туризм займає скромне місце у вітчизняній туристичній індустрії, однак має досить великий потенціал розвитку. Відповідно до думки експертів, енотуризм використовує приблизно 25% свого потенціалу, але може з легкістю подвоїти обороти у найближчому майбутньому. Наша країна вона входить до п'ятірки виноробних країн з

найбільшими перспективами розвитку енотуризму, так як може запропонувати всесезонну програму турів. Наприклад, якщо цінник винного туру в Європу стартує від 650 євро на особу, то в Україні вартість його в рази нижче і починається від 90 євро. В якості основних можна виділити дві регіональні локації розвитку вітчизняного енотуризму - Південний регіон та Закарпаття [3].

Винний туризм має всі можливості стати потужним драйвером економічного зростання, соціального розвитку та реалізації туристичного потенціалу регіонів виноробства України. На підставі оприлюдненої інформації «Виноградарі та винороби України», на сьогоднішній день центри розвитку енотуризму сконцентровані в регіонах:

- Закарпаття (Ужгород, Хуст, Виноградово тощо);
- Причорномор'я (Одеська, Миколаївська, Херсонська області) [4].

Однак, на жаль, потенційні можливості цього напрямку бізнесу залишаються за зоною уваги підтримки уряду, здатного сприяти розвитку та вивести на новий рівень вітчизняних виробників винограду і вино-коньячної продукції, підвищити туристичний імідж місцевостей, де її виробляють. У працях західних дослідників наводяться дані, що ефект від організації екскурсій та дегустацій - основних заходів винного туризму, досягає 30% приросту обсягів продажів продукції виноробного підприємства [5].

У винному туризмі поєднуються інтересів двох різних бізнесів - винного та туристичного, і в період кризових явищ, пов'язаних з пандемією, важливо визначити комплекс стратегічних завдань та погодити план взаємодії для досягнення конкретних результатів у цих сферах. Головні завдання, які вимагають пильної уваги сфокусовані, зокрема, на сприянні в організації та популяризації винних турів місцевими органами влади, поліпшення сервісу, в тому числі на забезпеченні готелями й ресторанами у достатній кількості та якості обслуговування, організації транспортного сполучення з відповідним інфраструктурним забезпеченням. Посідають важливе місце питання підготовки кадрів регіональними ВНЗ, створення інформаційного майданчика з питань розвитку енотуризму і поширення інформації про діяльність виробників виноробної галузі на заходах регіонального та національного масштабу. Окремим важливим питанням є вдосконалення правової бази у сфері винного туризму. Досягнення позитивного результату розвитку енотуризму можливо лише за умови забезпечення ефективності використання ресурсного, виробничого, туристично-рекреаційного та інноваційно-інвестиційного потенціалу регіонів вітчизняного виноробства, злагодженості в роботі суб'єктів підприємницької діяльності основних і пов'язаних галузей економічної системи, а також підтримки владних структур ініціатив розвитку України як бренду та гідного представника на світовому ринку винограду і вино-коньячної продукції [6].

#### Література:

1. Калинкина С.А., Мельникова В.А. Развитие винного туризма и виноделия в мире: история и современное состояние / С.А. Калинкина, В.А. Мельникова // Современные научные исследования и инновации. – 2016. – № 1. – С. 503-507.

2. Занько Т. З келихом у наплічнику, або нові види туризму в Україні. URL: <http://agro-business.com.ua/agro/zhyttieve-seredovyshche/item/8298-z-kelykhom-u-naplichnyku-abo-novi-vydy-turyzmu-v-ukraini.html>

3. Ковешніков В.С., Гармаш В.В. Винний та гастрономічний туризм: важливий потенціал розвитку економіки / В. С. Ковешніков, В. В. Гармаш // Інвестиції: практика та досвід. - 2017. №4. С. 32-37.

4. Любіцева О.О. Перспективи розвитку винного туризму в Україні: світовий контекст. URL: [https://tourlib.net/statti\\_ukr/lubiceva10.htm](https://tourlib.net/statti_ukr/lubiceva10.htm)

7. Матвеев В.В. Винний туризм як рекламний фактор й інструмент для стимулювання розвитку конкурентного потенціалу виноробних підприємств України. URL: [https://tourlib.net/statti\\_ukr/matveev.htm](https://tourlib.net/statti_ukr/matveev.htm)

6. Виноградарство та виноробство сьогодні. Вектор руху та розвитку галузі. URL: <https://www.syngenta.ua/news/novini-kompaniyi/vinogradarstvo-ta-vinorobstvo-sogodni-vektor-ruhu-ta-rozvitku-galuzi>

## **ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УРБАНІСТИЧНИХ СИСТЕМ: ЗНАЧЕННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ У БЛАГОУСТРОЇ ТЕРИТОРІЙ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

**Загоруйко К. Є.**, студентка 1 курсу факультету Економіки і права

**Михайлова Є. О.**, к.т.н., доцент кафедри Технологій і безпеки життєдіяльності

*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця*

**Вступ.** Хоча конкретного значення звичного для людства поняття «місто» не існує через структурні та правові особливості країн світу, найбільш широко використовується визначення, що місто – це тип людського поселення, населення якого переважно зайняте видами діяльності, які не є сільським господарством [1]. Міста, особливо великі, – це території з глибоким антропогенним навантаженням. Промислові підприємства забруднюють усі складові біосфери: атмосферу, гідросферу та літосферу. Одним з чинників, що зменшує негативний антропогенний вплив на планету, є зелені насадження, але сьогодні тенденцією є процес зменшення їх кількості в урбаністичних умовах – перевага надається об'єктам виробництва.

**Мета роботи:** визначення ролі зелених насаджень та встановлення відповідності нормативів озеленення в умовах сучасної урбанізації.

**Виклад основного матеріалу.** Процес урбанізації, тобто процес підвищення ролі міст у житті суспільства, відбувався протягом усієї людської історії, але найбільших масштабів він набув на початку XIX століття. Це пояснювалося стрімкими темпами людського розвитку, збільшенням кількості населення планети Земля та зміною суспільних потреб: невеликі селища та села вже не можуть забезпечити мешканців новими базовими речами. Особливо різкий перелом у розвитку самого процесу урбанізації наступив у другій половині XX сторіччя – він одержав назву «міської революції» [2].

Кількість «бетонних лісів» по всій планеті невпинно зростала, рівень розвитку суспільства та потреб – відповідно, а разом з цим і кількість хвороб